

Valtuustoaloite: Jälkihuollon asiakkaana olevien nuorten toimeentulon turvaaminen

Toimeentulotukilain uudistuksen myötä Kela on uudistanut toimeentulotukilain soveltamisohjetta ja lisännyt siihen lastensuojelun jälkihuollon asiakkaina oleville nuorille velvoitteen nostaa opintolainaa ennen kuin toimeentulotukea voidaan hakea. Aikaisemmin toimeentulotukipäätöksissä on huomioitu lastensuojelulain mukaan jälkihuollon asiakkaana olevien nuorten oikeus taloudelliseen turvaan ja asumiseen, eikä näiltä haavoittuvassa asemassa olevilta nuorilta ole velvoitettu opintolainan nostamista osana opintojaan.

Äkillinen muutos toimeentulotukilain soveltamisohjeeseen vaarantaa monen lastensuojelua lapsuudessaan tarvinneen nuoren opintopolun ja toimeentulon. Kyse on haavoittuvassa asemassa olevasta ihmisryhmästä: näillä nuorilla on muita harvemmin läheisten muodostamia tukiverkostoja, joihin turvautua. Heillä ei ole välttämättä mahdollisuutta esimerkiksi asua läheisten luona sijaishuollon päättymisen jälkeen.

Monella on lastensuojelua vaatineen taustan vuoksi myös muita haasteita elämässään. Hallituksen esityksessä lastensuojelulain uudistamiseksi (56/2023) on kuvattu, että jälkihuollon asiakkaina olevista nuorista arviolta 40 prosenttia on työn, koulutuksen ja varusmiespalveluksen ulkopuolella ja heillä on enemmän päihderiippuvuutta ja mielenterveyden haasteita sekä asunnottomuutta ikätovereihin verrattuna. Näiden nuorten riski jäädä työelämän ulkopuolelle tai vaille koulutusta on myös suurempi.

Toimeentulotukilain ja sen soveltamisen muutos eivät poista lastensuojelulaissa (§76a) olevaa hyvinvointialueille määräytyvää velvoitetta turvata lastensuojelun jälkihuollossa olevien nuorten toimeentulo ja asuminen. Jos tätä velvoitetta ei enää kateta perustoimeentulotuen soveltamisella, on silti hyvinvointialueilla vastuu turvata näiden nuorten mahdollisuus opiskella.

Me allekirjoittaneet valtuutetut vaadimme, että Pirkanmaan hyvinvointialue huolehtii, että pirkanmaalaisten jälkihuollon asiakkaiden subjektiivinen oikeus toimeentulon turvaamisesta toteutuu ja että Pirha pyrkii saamaan Kelan muuttamaan toimeentulotukilain soveltamistulkintaansa tai maksamaan ehkäisevänä tai täydentävänä toimeentulotukena tai jälkihuollon taloudellisena tukena jälkihuollon asiakkaana olevien nuorten opintojen aikaisen toimeentulon ilman opintolainan ottovelvoitetta.

Lähteet:

Hallituksen esitys 56/2023: [HE 56/2023 | Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lastensuojelulain sekä varhaiskasvatuslain 6 ja 60 §:n muuttamisesta | Hallituksen esitykset | Finlex](#)

Kela: Toimeentulotuki 7.2.2026 [Toimeentulotuki](#)

Lastensuojelulaki §76a: [Lastensuojelulaki | 417/2007 | Lainsäädäntö | Finlex](#)

Tampereella 16.2.2026

Milka Hanhela

Aino Halinen

Jouni Sirén

Leena Saarela

Mikko Aaltonen

Anne Nyman

Ulla Kampman

Julia Sangervo